

Designing a Model for Measuring the Effectiveness of Farhangian University Functions

Hamid Shateri Baghiabadi¹, Mohammad Naghi Imani^{2*}, Rasul Hosseini³

1. Department of Educational Management, Faculty of Humanities and Art, Damavand Branch, Islamic Azad university, Damavand, Iran
2. Department of Educational Management, Faculty of Educational Sciences and Counseling, Rodehen Branch, Islamic Azad university, Rodehen, Iran
3. Assistant Professor, Department of Educational Management, Farhangian University, Tehran, Iran

(Received: October 28, 2020; Accepted: December 29, 2020)

Abstract

The purpose of this study was to present a model for measuring the effectiveness of Farhangian University functions, which was done with a mixed approach. In the qualitative part, the research strategy was data-based. The statistical population included experts and people familiar with Farhangian University. 21 participants were selected according to the theoretical saturation of the data by the available method. The data collection tool was an interview whose validity was obtained by three-way method and its reliability was obtained by Kappa Cohen. MAXQDA software and theme analysis method was used to analyze the data. Model for measuring the effectiveness of Farhangian University functions with input functions (professional competence, curriculum, needs assessment, resources), process functions (educational process, research process, support process), output functions (knowledge transfer, learning community, communication) was presented. In the quantitative part, the research was descriptive-survey. The statistical population included 779 faculty members of Farhangian University in the academic year 1397-98. The sample size was estimated to be 227 based on Cochran's formula. Stratified random sampling was used to select the sample. The data collection tool was a researcher-made questionnaire on a five-point Likert scale, the validity of which was assessed by face, content and diagnostic validity and its reliability by Cronbach's alpha method. A one-sample t-test was performed to analyze the collected data. The results showed that the level of significance in all components (except the components of resources and communication) is less than 0.05. Therefore, the status of these components, except for the components of resources and communication, is at an optimal level.

Keywords: Effectiveness, Farhangian university, Measuring the effectiveness, University functions.

---

* Corresponding Author, Email: imani1348mn@gmail.com

ارائه مدل سنجش اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان

حمید شاطری باقی‌آبادی^۱، محمدنقی ایمانی^{۲*}، سیدرسول حسینی^۳

۱. گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی و هنر، واحد دماوند، دانشگاه آزاد اسلامی، دماوند، ایران
۲. گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران
۳. استادیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۸/۰۷؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۰۹)

چکیده

هدف پژوهش حاضر ارائه مدل سنجش اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان بود، که با رویکرد آمیخته انجام گرفت. در بخش کیفی، استراتژی پژوهش داده‌بنیاد بود. جامعه آماری شامل افراد متخصص و خبره و آشنا به دانشگاه فرهنگیان بود. ۲۱ مشارکت‌کننده با توجه به اشباع نظری داده‌ها با روش در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه بود که روایی آن با روش سه‌سویه‌سازی و پایایی آن از طریق کاپای کوهن به دست آمد. برای تحلیل داده‌ها روش تحلیل تم و نرم‌افزار MAXQDA استفاده شد. مدل سنجش اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان با کارکردهای مربوط به درون‌داد (صلاحیت حرفه‌ای، برنامه‌دستی، نیازسنجی، منابع)، کارکردهای مربوط به فرایند (فرایند آموزشی، فرایند پژوهشی، فرایند حمایتی)، کارکردهای مربوط به بیرون‌داد (انتقال دانش، جامعه‌یادگیرنده، ارتباطات) ارائه شد. در بخش کمی، پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی بوده است. جامعه آماری شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ به تعداد ۷۷۹ نفر بود. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران، ۲۲۷ نفر برآورد شد. برای انتخاب نمونه از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته در مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت بود که روایی آن به کمک روایی صوری، محتوایی و تشخیصی و پایایی آن از طریق روش آلفای کرونباخ بررسی شد. برای تحلیل داده‌ها گردآوری شده، آزمون تی تک‌نمونه اجرا شد. نتایج نشان داد سطح معناداری در همه مؤلفه‌ها (به غیر از مؤلفه‌های منابع و ارتباطات) کمتر از ۰۰۵ است. بنابراین، وضعیت این مؤلفه‌ها به جز مؤلفه‌های منابع و ارتباطات در حد مطلوب است.

واژگان کلیدی: اثربخشی، دانشگاه فرهنگیان، سنجش اثربخشی، کارکردهای دانشگاه.

مقدمه

با استناد به دیدگاه مقام معظم رهبری (ره) بی‌تردید دانشگاه موتور پیشرفت کشور است. اگر ملتی عزت، استقلال اقتدار، و ثروت می‌خواهد، باید دانشگاه خود را تقویت کند (باقری مجد و فلاح فرامرزی، ۱۳۹۶، ص ۸). اگرچه دانشگاه به مفهوم عام محلی برای تحصیلات عالی است، اما امروزه با توجه به توسعه دانش و تغییر ساختار فرهنگی جوامع، باید به دنبال معانی خاص برای تعریف دانشگاه شد، معنایی بسیار فراتر از تعریف لغوی آن، چرا که دانشگاه‌های امروز در سطوح مختلف، کارکردهای متنوعی را در برنامه‌های آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و پژوهش‌های سیاسی دنبال می‌کنند (آیت‌اللهی، ۱۳۹۰، ص ۷).

پارادایم جهانی شدن، نظام آموزش عالی را به سمت بین‌المللی شدن رهنمون کرده است و هیچ دانشگاهی نیست که غافل و بی‌تفاوت از این مقوله باشد. نایت^۱ دلایل بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها را حفظ رقابت، آماده‌سازی دانش‌آموختگان در سطح دانش بین‌المللی، شایستگی و کسب مهارت‌های بین‌فرهنگی، حفظ امنیت بین‌المللی و روابط صلح‌آمیز، مبادله دانشجویان و استادان، همکاری در تدریس و تحقیق، مشارکت در طرح‌های پژوهشی بین‌المللی، توسعه تدوین برنامه درسی بین‌المللی، تهیه موافقت‌نامه‌های بین‌المللی و بین‌فرهنگی، تغییر اجتماعی، صدور خدمات آموزشی و پروژه‌ها، توجه به تنوع قومی و فرهنگی و ایجاد تنوع در کسب درآمد از منابع بین‌المللی بیان کرده است (فشالنج و بازرگان، ۱۳۹۳، ص ۱۱).

بین‌المللی شدن نظام آموزش عالی، نقش و کارکرد این نظام را دچار تحولات اساسی کرده است. دانشگاه به عنوان تولیدکننده دو خروجی یعنی سرمایه انسانی و دانش (نرم‌افزار) در نظر گرفته می‌شود. خلق سرمایه انسانی توانمند، محصول مأموریت آموزش و تولید نرم‌افزار دستاورد تلاش‌های دانشگاه برای اجرای مأموریت دوم یا همان پژوهش است. اگرچه این دو مأموریت دانشگاه در اقتصاد دانش‌بنیان ثابت باقی مانده است، اما دگرگون شده و ماهیتی کارآفرینانه یافته

است. حضور مستقیم در توسعه اقتصادی نیز به عنوان مأموریت سوم و جدید دانشگاه شناخته می‌شود (آریو وازکوئز، سیجد، و جیمنز سیز^۱، ۲۰۱۳، ص ۱۹).

دانشگاه‌ها صرفاً فراهم‌کنندگان خدمات آموزشی و پژوهشی نیستند؛ بلکه شکل‌دهنده هویت افراد مسئولیت‌پذیر نسبت به کشور خود و سایر کشورهای جهان نیز هستند (سالیوان^۲، ۲۰۰۳، ص ۲). بنابراین، دانشگاه‌ها به عنوان مهمترین نهاد تولید دانش و تربیت نیروی انسانی، می‌توانند و باید نقش محوری در تولید دانش و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز حوزه‌های مختلف کشور صنعت کشور ایفا کنند (توفیقی و نورشاهی^۳، ۲۰۱۲، ص ۷۶). زیرا روند توسعه دانشگاه‌ها نشان می‌دهد دانشگاه‌ها، از بدو پیدایش، سه نسل مختلف را طی کرده‌اند. دانشگاه‌های نسل اول، عموماً، آموزشی و مبتنی بر فعالیت‌های تعلیمی بودند؛ تمرکز دانشگاه‌های نسل دوم بر فعالیت‌های پژوهشی بوده است و در دانشگاه‌های نسل سوم؛ کارآفرینی و حل مسائل جامعه با رویکرد علمی و نظام‌یافته مدنظر قرار دارد (حسین‌زاده، فیروزی و سیاه‌پشت خاچکی، ۱۳۹۶، ص ۲۳۹). اساساً، دانشگاه‌ها، خواه‌ناخواه، با مطالبات تولید ارزش افزوده برای جامعه روبه‌رو هستند و تولید ثروت از علم پارادایمی جدید در آموزش عالی است (غلامی و آراسته، ۱۳۹۷، ص ۲۳۳).

آموزش عالی و پیچیدگی‌های ناشی از آن، اثربخشی و توسعه درونی دانشگاه را به عنوان چالش و دغدغه‌های ضروری دولت‌ها و مؤسسات آموزش عالی در سرتاسر دنیا تبدیل کرده است (فورما و متیجاز، ۲۰۱۵، ص ۹۸۶). به طوری که در این محیط رقابتی، دانشگاه‌هایی به برتری دست پیدا می‌کنند که بتوانند محیطی پویا، سازنده و دارای کیفیت بالا را به منظور توسعه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی خود فراهم آورند. از این رو، به‌کارگیری یک سیستم جامع و کامل به منظور ارزیابی و مدیریت عملکرد دانشگاه اجتناب‌ناپذیر است (باقری، عباسی و خدائی، ۱۳۹۷، ص ۹۸) و بر این اساس، این پژوهش به طراحی مدل سنجش اثربخشی کارکردهای دانشگاه

1. Arroyo Vazquez, Sijde & Jiménez Saez
2. Sullivan
3. Tofighi & Nourshahi
4. Formaa & Matyjas

فرهنگیان می‌پردازد و پرسش اصلی پژوهش آن است که مدل سنجش اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان چه ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

هدف پژوهش حاضر کاربردی است. رویکرد پژوهش اکتشافی متوالی (کیفی-کمی) است. بدین صورت که مطابق با طرح‌های پژوهشی اکتشافی متوالی که پژوهشگر درصدد زمینه‌یابی «موقعیت نامعین» می‌باشد، ابتدا به گردآوری داده‌های کیفی پرداخته می‌شود. انجام این مرحله محقق را به توصیف جنبه‌های بی‌شماری از پدیده هدایت می‌کند. با استفاده از این شناسایی اولیه امکان صورت‌بندی فرضیه‌هایی درباره‌ی بروز پدیده مورد مطالعه فراهم می‌شود. پس از آن در مرحله بعدی، پژوهشگر از طریق گردآوری داده‌های کمی، پرسش‌های پژوهش را پاسخ می‌دهد.

روش نمونه‌گیری در بخش کیفی هدفمند از نوع در دسترس است و حجم نمونه تا حصول اصل اشباع نظری ادامه یافت و بر این اساس، تعداد ۲۱ نفر به عنوان نمونه مناسب برای بخش کیفی مشخص شد. ابزار مورد استفاده برای شناسایی ابعاد، مصاحبه نیمه‌ساختمند بوده است که در این مصاحبه سؤال‌های زیر مبنای قرار گرفتند و به واسطه آن‌ها، سؤالات دیگری در جلسات مطرح شد:

۱. تعریف شما از اثربخشی چیست؟
۲. از نظر شما، دانشگاه چه کارکردهایی باید داشته باشد؟
۳. چگونه می‌توان کارکردهای دانشگاه فرهنگیان را به سمت اثربخشی هدایت کرد؟
۴. نقش مدیر در اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان چیست؟
۵. نقش اعضای هیات علمی در اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان چیست؟
۶. تفاوت‌های کارکردهای دانشگاه فرهنگیان با سایر کشورها را در چه می‌دانید؟
۷. تشابهات کارکردهای دانشگاه فرهنگیان با سایر کشورها را در چه می‌دانید؟
۸. چالش‌ها و موانع پیش روی اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان چیستند؟ و چرا؟

۹. چگونه می‌توان چالش‌ها و موانع پیش روی اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان را برطرف کرد؟

۱۰. راهکار شما برای اثربخش کردن کارکردهای دانشگاه فرهنگیان چیست؟

روایی مصاحبه از طریق روش سه‌سویه‌سازی تأیید شد. به این صورت که سؤال‌های مصاحبه (که بر اساس مبانی نظری طراحی شده بودند) با دو نفر خبره در میان گذاشته شد و با کمی تغییر سؤالات، به تأیید رسید. پایایی مصاحبه به کمک روش کاپای کوهن صورت گرفت. برای تحلیل آماری از استراتژی داده‌بنیاد و نرم‌افزار MAXQDA استفاده شد.

در بخش کمی، پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی بوده است. جامعه آماری شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ به تعداد ۷۷۹ نفر بود. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۲۲۷ نفر برآورد شد. برای انتخاب نمونه از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق‌ساخته در مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت بود که روایی آن به کمک روایی صوری، محتوایی و تشخیصی و پایایی آن از طریق روش آلفای کرونباخ بررسی شد. برای تحلیل داده‌ها گردآوری‌شده، آزمون تی تک‌نمونه‌ای اجرا شد.

یافته‌های پژوهش

در ادامه، در جدول ۱ سه مرحله کدگذاری نشان داده شده است. کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری به شرح جدول زیر انجام گرفت.

جدول ۱. کدگذاری‌های باز، محوری و گزینشی (انتخابی)

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز (شاخص)
کارکردهای مربوط به درون‌داد	صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیئت علمی	آموزش اعضای هیئت علمی در دانشگاه فرهنگیان جزء اصول پایه می‌باشد.
		رشد اساتید و اعضای هیئت علمی در بعد شناختی مورد توجه دانشگاه است.
		رشد اساتید و اعضای هیئت علمی در بعد رفتاری مورد توجه دانشگاه است.
		رشد اساتید و اعضای هیئت علمی در بعد نگرشی مورد توجه دانشگاه است.
		به ارتقای رشد شخصیتی اعضای هیئت علمی توجه ویژه مبذول می‌گردد.

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز (شاخص)
		اساتید مهارت مدیریت کلاس را دارند.
		اساتید مخاطبان یعنی دانشجویان را به خوبی می‌شناسند و بر اساس نیاز ایشان تدریس می‌کنند.
		روش تدریس اساتید از کیفیت لازم برخوردار است.
		اساتید از روش‌های رهبری اخلاقی استفاده می‌کنند.
		ارزش‌مداری و توجه به فرهنگ بومی از ویژگی‌های اساتید است.
		مهمترین کارکرد دانشگاه در حوزه آموزش، توجه به برنامه درسی و رویکرد آن به روش‌های تدریس است.
		توسعه دانش و کاربرد آن در جامعه، صنعت، تجارت و دولت در برنامه درسی دانشگاه لحاظ شده است.
		محتوای برنامه درسی بر اساس نیاز دانشجویان تدوین شده است.
		برنامه درسی متناسب با ارتقای آموزش و توسعه مهارت‌های عمومی و مهارت‌های زندگی در بین دانشجویان است.
		توسعه مهارت‌های خودیادگیری و خودتنظیمی در دانشجویان از اولویت‌های دانشگاه می‌باشد.
		توسعه آگاهی‌های سیاسی اجتماعی اساتید و دانشجویان در برنامه درسی لحاظ شده است.
		برنامه درسی دانشگاه بر اساس سازوکارهای فناورانه و به‌روز تدوین شده است.
		تربیت و توسعه منابع انسانی با سرمایه انسانی جامعه بر مبنای تزکیه، علم و حکمت یکی از ویژگی‌های مهم محتوای درسی ارائه شده در دانشگاه است.
		برای رشته‌های مختلف تحصیلی، نیازسنجی انجام می‌شود.
		دانشجویان بر اساس رصد و نیازسنجی آموزش عالی و متناسب با اهداف دانشگاه فرهنگیان جذب می‌شوند.
		نیاز ذینفعان دانشگاه فرهنگیان در ساختار دانشگاه لحاظ شده است.
		انتظارات عنوان شده در سند چشم انداز ۱۴۰۴ در ارتباط با هدف‌گذاری کلان در این دانشگاه مورد توجه قرار می‌گیرد.
		دانشگاه منابع مالی کافی برای آموزش و پژوهش در اختیار دارد.
		دانشگاه منابع مادی و تجهیزات فنی در اختیار دارد.
	برنامه درسی	
	نیازسنجی	
	منابع	

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز (شاخص)
		دانشگاه منابع انسانی خود را بر اساس اصول پذیرفته شده آموزش عالی جذب می نماید.
		دانشگاه از منابع فنی خوبی برخوردار است و این منابع به خوبی پشتیبانی می شوند.
	فرایند آموزشی	در دانشگاه فرهنگیان، آموزش به قشر خاصی ارائه می شود.
		در دانشگاه فرهنگیان از ابزارهای مختلفی برای آموزش با کیفیت استفاده می شود.
		در این دانشگاه از روش های فعال تدریس و یادگیری بهره گرفته می شود.
		در این دانشگاه، ارزشیابی آموزشی بر اساس عملکرد انجام می گیرد.
		فراگیران آموزش واقعی و متناسب با رشته تحصیلی دریافت می کنند.
		یادگیری مادام العمر از اهداف والای آموزش در این دانشگاه است.
		آموزش در این دانشگاه به شیوه های مدرن انجام می شود.
		تربیت رهبران آینده جامعه و پژوهشگران جدید رشته های علمی از کارکردهای اصلی دانشگاه به حساب می آید.
		در این دانشگاه به ارتقای کیفیت آموزش از راه دور توجه می شود.
		در آموزش این دانشگاه، استانداردهای علمی جهانی در اولویت است.
	کارکردهای مربوط به فرایند	تعالی معنوی از جمله اهدافی است که در آموزش این دانشگاه مد نظر قرار می گیرد.
		پژوهش در این دانشگاه با توجه به نیاز جامعه انجام می گیرد.
		پژوهش در این دانشگاه بر اساس استانداردهای خاصی انجام می شود.
		رعایت اخلاق در پژوهش از اصول اولیه پژوهش در این دانشگاه است.
		پژوهش های انجام شده در این دانشگاه بر اساس کارکردی که دارند، مورد ارزیابی قرار می گیرند.
		سازماندهی امکانات بورسیه تحصیلی و تحقیقاتی و کمک به انتشار مقالات علمی از استراتژی های مهم پژوهشی دانشگاه باید باشد.
		عناوین پژوهشی و امکان پیش برد آنها به درستی رصد و کنترل می شود.
		دانشگاه از افراد خبره برای ارزشیابی پژوهش ها استفاده می کند.
		تمام فراگیران متعهد به انجام پژوهش هستند.
		فرایند پژوهشی

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز (شاخص)
فرایند حمایتی		اساتید در پژوهش‌ها همکاری لازم را دارند.
		به سیاست‌گذاری پژوهشی در خصوص جهت‌گیری مناسب در فعالیت‌های واحدهای پژوهشی دانشگاه‌ها در قالب ارتباط موفق صنعت با دانشگاه، با هدف تسهیل ارتباطات و انتشار آن از طریق جریان پژوهشی در بین نهادهای مختلف تأکید می‌شود.
		مدیران دانشگاه حمایت مالی لازم را از فرایند یاددهی و یادگیری به عمل می‌آورند.
		مدیران دانشگاه حمایت معنوی لازم را از فرایند یاددهی و یادگیری به عمل می‌آورند.
		مدیران از استفاده از تجهیزات فناورانه در دانشگاه پشتیبانی می‌کنند.
		مدیران با ارتباطات گسترده با جامعه، از تولیدات دانشگاه حمایت می‌کنند.
		آماده‌کردن دانشجویان برای بازار کار و اشتغال یکی از کارکردهای حمایتی اساتید و مدیران در دانشگاه است.
		مدیران از تمامی پرسنل خود در انجام کارهای محوله حمایت می‌کنند.
		وجود رهبر باتجربه از عواملی است که بر اثربخشی دانشگاه تأثیر می‌گذارد.
		از نوآوری و کارآفرینی دانشجویان و اساتید حمایت می‌گردد.
کارکردهای مربوط به برون‌داد	انتقال دانش	این دانشگاه در بارورترشدن باورها از دانشجویان که سازندگان آتی جامعه هستند، حمایت می‌کند.
		با تعریف درست طرح‌های پژوهشی و سوق‌دهی رویکردهای پژوهشی دانشگاه به سمت نیازهای آموزشی جامعه، انتقال دانش و تجربه در این دانشگاه به خوبی انجام می‌شود.
		دانش تولیدشده متناسب با نیاز جامعه به سازمان‌های مختلف مانند آموزش و پرورش و .... انتقال می‌یابد.
		دانشگاه فرهنگیان از تسهیل تبادل عقاید و برگزاری جلسات آموزشی انفرادی با گروه‌های کوچک و نیز بهره‌برداری از منابع دانشگاهی مانند کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مجموعه‌های علمی، جهت تجهیز فارغ‌التحصیلان به ایفای نقش خود در بعد ملی و بین‌المللی بهره‌جسته است

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز (شاخص)
		برقراری و گسترش روابط علمی - پژوهشی در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی از کارکردهای مهم دانشگاه‌ها است.
		این دانشگاه بر اهمیت انتقال دانش از دانشگاه‌ها به صنعت از طریق تحقیقات مشترک، تحقیقات قراردادی، مشاوره و روابط غیر رسمی تأکید می‌کند.
		محصولات دانشگاه در مدارس تدریس می‌شوند و اندیشه‌ها و ارزش‌هایی را که از دانشگاه فراگرفته‌اند، انتقال می‌دهند.
		ایجاد جامعه یادگیرنده و حرفه‌ای از پیامدهای مهم دانشگاه فرهنگیان است
		توجه به آموزش‌های بومی و فرهنگی از اصول اولیه این دانشگاه است.
		تقویت فرهنگ آکادمیک یکی از کارکردهای اصلی این دانشگاه است.
		این دانشگاه در جهت ارتقای تفکر انتقادی و اندیشه‌ورزی در دانشجویان و متعاقباً خانواده‌های ایشان، تلاش می‌کند.
		سرمایه فرهنگی از جمله دارایی‌هایی است که دانشگاه نقش مهمی در انتقال و افزایش آن به جامعه مخاطب خود (دانشجویان) و متعاقب آن دانش‌آموزان دارد.
		توسعه استراتژی‌های اجرایی در سطح جامعه مرتبط با مأموریت آموزشی و پژوهشی دانشگاه از جمله استراتژی‌های یادگیری و یاددهی، پژوهش، پشتیبانی دانشجویی، تضمین کیفیت، بین‌المللی‌سازی و مشارکت گسترده از کارکردهای مهم دانشگاه است.
	جامعه یادگیرنده	توانایی تربیت نیروی انسانی بالنده مورد نیاز جامعه را این دانشگاه نوید می‌دهد.
		پاسخگویی به تقاضای اجتماعی مبنی بر ارتقای سواد اجتماعی از وظایف مهم این دانشگاه است.
		دانشگاه بستر مناسبی است برای آموزش، ممارست و پرورش رفتار مشارکت جمعی شهروندان جامعه است.
		یکی از کارکردهای مهم دانشگاه فرهنگیان، تحقق مشارکت جمعی دانشجویان با ایجاد زمینه و مشوق‌های لازم از سوی دانشگاه است به ویژه در امر آموزش و پرورش
		این دانشگاه به هنجارمندکردن، اعتدال و به عبارتی شهروندپروری در جامعه مدرن می‌پردازد.
	ارتباطات	این دانشگاه محلی است که به ارتباط اساتید و دانشجویان با دنیای خارج تأکید می‌کند.

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز (شاخص)
		اینترنت و امکاناتی که در دانشگاه وجود دارد، می‌تواند باعث ایجاد ارتباط دانشجویان و اساتید با جهان پیرامون شده و انسان‌های جهان شمول پرورش یابند.
		این دانشگاه در جهت احترام به ادیان و آیین‌ها و تعامل بین آن‌ها قدم برمی‌دارد.
		در دانشگاه، توسعه مهارت‌های تخصصی برای کسب شغل جدید به دلیل ارتباطات کارا صورت می‌گیرد.
		نشر دانش تولیدشده به دلیل ارتباطات درون و برون دانشگاهی از کارکردهای دانشگاه است.
		سودمندی اقتصادی و توسعه توان اقتصادی از مزایای ارتباطات دانشگاه می‌باشد.
		دانشگاه فرهنگیان عرصه تعامل بین فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌های متفاوت است و بدین ترتیب، این امکان را به وجود می‌آورد که افراد از فرهنگ‌های نقاط مختلف ایران دور هم جمع شده و در عمل دچار نسبیّت فرهنگی شوند.

تأیید مدل مفهومی حاصل از تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها (از طریق نرم‌افزار MAXQDA) با استفاده از آزمون همبستگی بررسی شد. با توجه به ماتریس همبستگی ناشی از ارتباط متغیرهای تحقیق و با توجه این که سطح معناداری برای تمام عوامل کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین در سطح اطمینان ۹۵ درصد مؤلفه‌های تحقیق با اقدامات لازم همبستگی دارند. در جدول ۲ میزان این ضرایب قابل مشاهده است.

جدول ۲. همبستگی بین ابعاد

کارکردهای مربوط به برون‌داد	کارکردهای مربوط به فرایند	کارکردهای مربوط به درون‌داد	همبستگی	
		۱	همبستگی معناداری	کارکردهای مربوط به درون‌داد
	۱	۰/۵۳۵	همبستگی معناداری	کارکردهای مربوط به فرایند
۱	۰/۵۱۳	۰/۴۸۳	همبستگی معناداری	کارکردهای مربوط به برون‌داد
	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	همبستگی معناداری	

تحلیل داده‌ها با استخراج مفاهیم و مقوله‌ها آغاز شد (کدگذاری باز) و مفاهیم و مقوله‌های بی‌ربط و تکراری حذف شد که نتایج کدگذاری محوری و منبع مربوط به هریک از مقوله‌ها استخراج شد. بر اساس مفاهیم و مقوله‌های استخراجی، زمینه کدگذاری محوری فراهم شد. در کدگذاری محوری بین مفاهیم و مقوله‌های مرتبط با هم ارتباط برقرار شد. جدولی حاوی ۱۰ طبقه به دست آمد و هر یک از طبقات دربرگیرنده زیرطبقات و مفاهیم مربوط به خود است. مرحله سوم از فرایند کدگذاری داده‌های گردآوری شده، مرتب‌سازی نهایی و خوشه‌بندی کلیه مفاهیم و کدهای محوری در ۱۰ طبقه صورت گرفته است. در مرحله آخر از فرایند تحلیل کیفی حاضر، یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل، حول محور هدف اصلی قرار گرفت و با پیوند دادن کدها (کدگذاری باز)، مفاهیم (کدگذاری محوری) مشخص شد. طبقات به دست آمده در جدول زیر قابل مشاهده می‌باشد. نتایج تحلیل عاملی نشان می‌دهد که از میان ۸۱ شاخص (گویه) موجود، ۱۰ مؤلفه اصلی و سه بعد قابل شناسایی است. بر اساس ادبیات، پیشینه و نظریه‌های موجود و مصاحبه‌های انجام گرفته این مؤلفه‌ها و ابعاد در جدول ۳ نام‌گذاری شده‌اند.

جدول ۳. مؤلفه‌ها و ابعاد شناسایی شده بعد از استفاده از پیشینه و نظریه‌های موجود و مصاحبه‌ها

سازه	بعد	مؤلفه	تعداد گویه (شاخص)
مدل سنجش اثربخشی کارکردهای دانشگاه فرهنگیان	کارکردهای مربوط به درون‌داد	صلاحیت حرفه‌ای ...	۱۰
		برنامه درسی	۸
		نیازسنجی	۴
		منابع	۴
	کارکردهای مربوط به فرایند	فرایند آموزشی	۱۱
		فرایند پژوهشی	۱۰
		فرایند حمایتی	۹
		انتقال دانش	۶
	کارکردهای مربوط به برون‌داد	جامعه یادگیرنده	۱۱
		ارتباطات	۸

در ادامه، برای بررسی وضعیت ابعاد، مؤلفه‌های شناسایی شده، با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها و مقیاس فاصله‌ای متغیرها از آزمون تی تک‌نمونه استفاده شد. در این قسمت با توجه به اینکه مقیاس پنج‌درجه‌ای است، ارزش عددی برای مقایسه با آماره تی، عدد ۳ در نظر گرفته شد. نتیجه آزمون تی تک‌نمونه در جدول ۴ بیان شده است:

جدول ۴. آزمون تی تک‌نمونه به منظور بررسی وضعیت موجود

ارزش آزمون = ۳				مؤلفه	بعد
فاصله اطمینان ۹۵ درصد از اختلاف		اختلاف میانگین	مقدار معناداری		
حد بالا	حد پایین		تی		
۰٫۳۹	۰٫۲۰	۰٫۳۰	۰٫۰۰۰	۵٫۹۴	صلاحیت حرفه‌ای ...
۰٫۴۸	۰٫۲۸	۰٫۳۸	۰٫۰۰۰	۷٫۵۰	برنامه درسی
۰٫۳۷	۰٫۱۳	۰٫۲۵	۰٫۰۰۰	۴٫۰۸	نیازسنجی
۰٫۱۴	-۰٫۰۹	۰٫۰۲	۰٫۶۶۹	۰٫۴۳	منابع
۰٫۳۷	۰٫۱۸	۰٫۲۷	۰٫۰۰۰	۵٫۶۸	کارکردهای مربوط به درون‌داد
۰٫۴۲	۰٫۲۳	۰٫۳۳	۰٫۰۰۰	۷٫۰۱	فرایند آموزشی
۰٫۳۰	۰٫۱۱	۰٫۲۱	۰٫۰۰۰	۴٫۳۴	فرایند پژوهشی
۰٫۴۸	۰٫۲۸	۰٫۳۸	۰٫۰۰۰	۷٫۴۹	فرایند حمایتی
۰٫۳۹	۰٫۲۱	۰٫۳۰	۰٫۰۰۰	۶٫۷۰	کارکردهای مربوط به فرایند
۰٫۳۷	۰٫۱۷	۰٫۲۷	۰٫۰۰۰	۵٫۳۰	انتقال دانش
۰٫۴۱	۰٫۲۲	۰٫۳۱	۰٫۰۰۰	۶٫۶۰	جامعه یادگیرنده
۰٫۱۳	-۰٫۰۷	۰٫۰۳	۰٫۵۵۴	۰٫۵۹	ارتباطات
۰٫۳۰	۰٫۱۲	۰٫۲۱	۰٫۰۰۰	۴٫۵۹	کارکردهای مربوط به برون‌داد

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، سطح معناداری در همه مؤلفه‌ها (به‌جز مؤلفه‌های منابع و ارتباطات) کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، با اطمینان ۹۵ درصد وضعیت این مؤلفه‌ها در حد مطلوب (با توجه به اختلاف میانگین که اعدادی مثبت هستند) است. البته با توجه به کم‌بودن ضریب اختلاف میانگین، می‌توان گفت وضعیت موجود این مؤلفه‌ها کمی بالاتر از میانگین است. برای مؤلفه‌های منابع و ارتباطات با توجه به اینکه اختلاف میانگین آن‌ها از عدد ۳ اختلاف ناچیزی دارد، می‌توان گفت وضعیت این مؤلفه‌ها در حد متوسط است.

اولویت هر یک از ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها به شرح ذیل به دست آمد.

۱. کارکردهای مربوط به درون‌داد

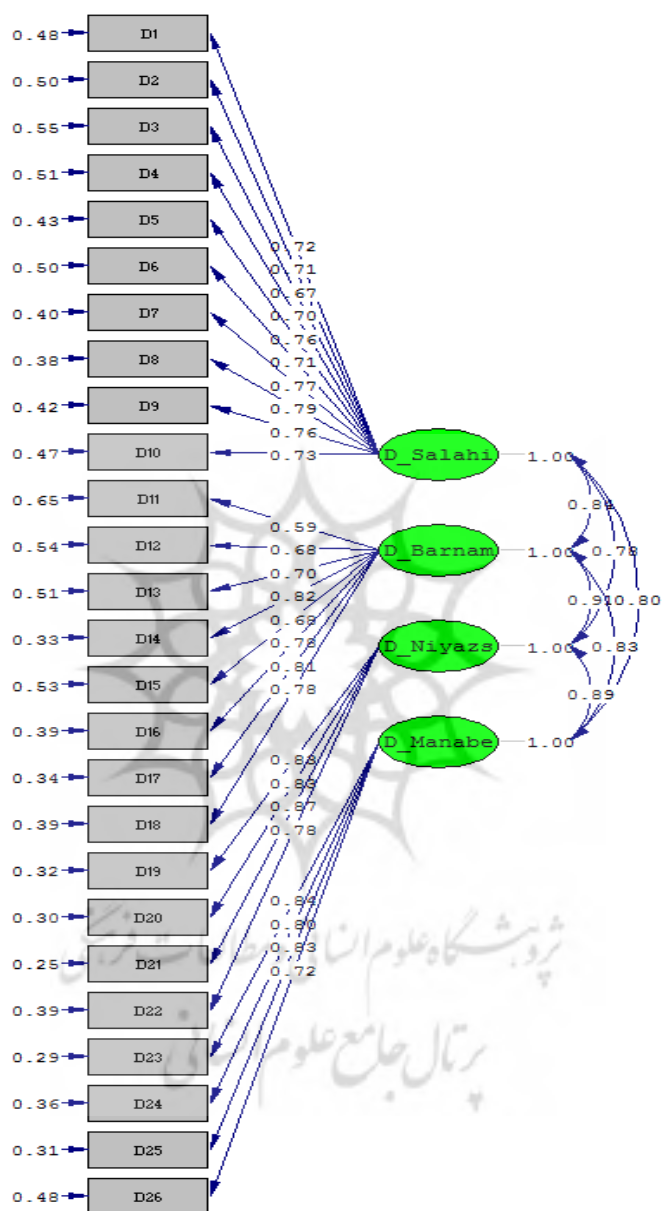
اولویت‌بندی هر یک از شاخص‌ها و مؤلفه‌ها براساس بارهای عاملی در جدول ۵ بیان شده است.

جدول ۵. گویه‌های تأییدشده کارکردهای مربوط به درون‌داد

اولویت شاخص	وضعیت گویه	مقدار تی	بارهای عاملی	برچسب گویه	گویه	اولویت	برچسب مؤلفه	مؤلفه
۶	تأیید شد.	۱۲,۲۹	۰,۷۲	D1	سؤال ۱	۴	D_Salahiyat	صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیئت علمی
۸	تأیید شد.	۱۱,۹۴	۰,۷۱	D2	سؤال ۲			
۱۰	تأیید شد.	۱۱,۱۳	۰,۶۷	D3	سؤال ۳			
۹	تأیید شد.	۱۱,۷۵	۰,۷۰	D4	سؤال ۴			
۴	تأیید شد.	۱۳,۱۳	۰,۷۶	D5	سؤال ۵			
۷	تأیید شد.	۱۱,۹۹	۰,۷۱	D6	سؤال ۶			
۲	تأیید شد.	۱۳,۶۱	۰,۷۷	D7	سؤال ۷			
۱	تأیید شد.	۱۳,۹۵	۰,۷۹	D8	سؤال ۸			
۳	تأیید شد.	۱۳,۳۵	۰,۷۶	D9	سؤال ۹			
۵	تأیید شد.	۱۲,۵۲	۰,۷۳	D10	سؤال ۱۰			

اولویت شاخص	وضعیت گویه	مقدار تی	بارهای عاملی	برچسب گویه	گویه	اولویت	برچسب مؤلفه	مؤلفه
۸	تأیید شد.	۹,۵۶	۰,۵۹	D11	سؤال ۱۱	۳	D_Barnameh	برنامه درسی
۷	تأیید شد.	۱۱,۲۹	۰,۶۸	D12	سؤال ۱۲			
۵	تأیید شد.	۱۱,۸۷	۰,۷۰	D13	سؤال ۱۳			
۱	تأیید شد.	۱۴,۸۵	۰,۸۲	D14	سؤال ۱۴			
۶	تأیید شد.	۱۱,۴۶	۰,۶۸	D15	سؤال ۱۵			
۳	تأیید شد.	۱۳,۸۳	۰,۷۸	D16	سؤال ۱۶			
۲	تأیید شد.	۱۴,۶۴	۰,۸۱	D17	سؤال ۱۷			
۴	تأیید شد.	۱۳,۷۲	۰,۷۸	D18	سؤال ۱۸			
۳	تأیید شد.	۱۴,۹۹	۰,۸۳	D19	سؤال ۱۹	۱	D_Niyazsanji	نیازسنجی
۲	تأیید شد.	۱۵,۲۱	۰,۸۳	D20	سؤال ۲۰			
۱	تأیید شد.	۱۶,۱۲	۰,۸۷	D21	سؤال ۲۱			
۴	تأیید شد.	۱۳,۷۶	۰,۷۸	D22	سؤال ۲۲			
۱	تأیید شد.	۱۵,۳۷	۰,۸۴	D23	سؤال ۲۳	۲	D_Manabe	منابع
۳	تأیید شد.	۱۴,۱۵	۰,۸۰	D24	سؤال ۲۴			
۲	تأیید شد.	۱۴,۹۷	۰,۸۳	D25	سؤال ۲۵			
۴	تأیید شد.	۱۲,۲۶	۰,۷۲	D26	سؤال ۲۶			

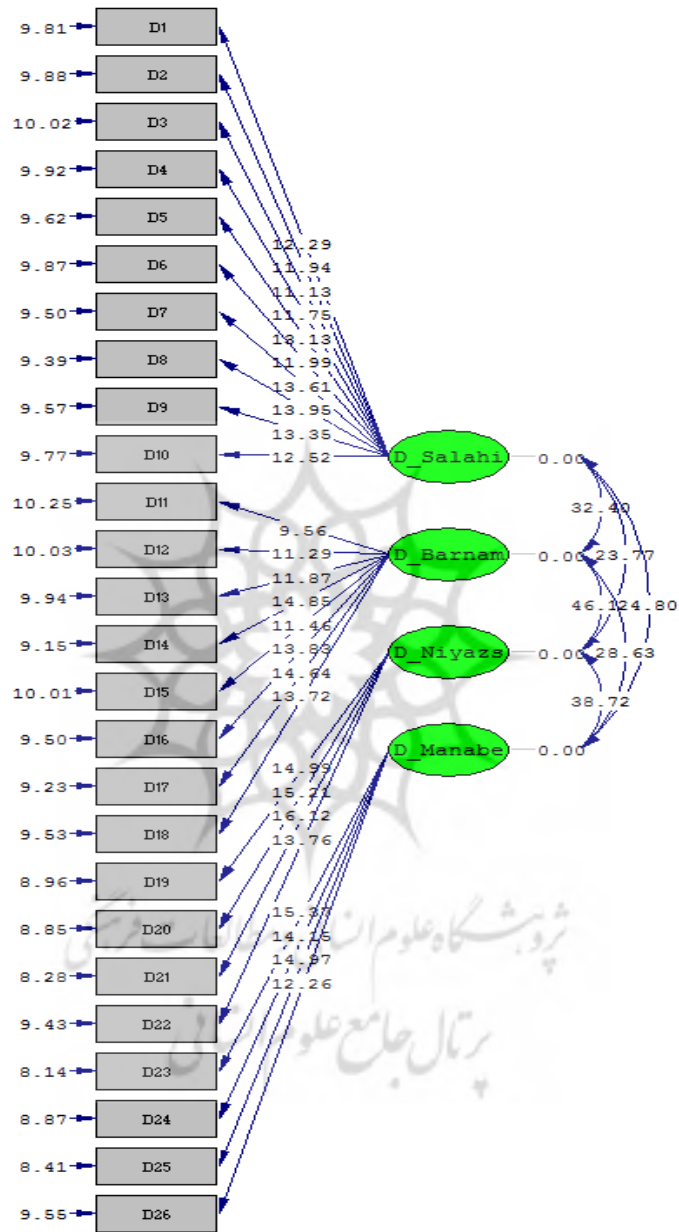
شاخصی که بیشترین بار عاملی را داشته باشد، در اندازه‌گیری متغیر مربوطه سهم بیشتری دارد. شکل ۲ مربوط به مدل نهایی کارکردهای مربوط به درون‌داد است. مقدار کای اسکوتر بر درجه آزادی مدل حاضر ۲,۳۷ و مقدار RMSEA برابر ۰,۰۶۵ است.

Chi-Square=693.57, df=293, P-value=0.05421, RMSEA=0.065

شکل ۱. مدل کارکردهای مربوط به درون‌داد در حالت ضرایب استاندارد

Chi-Square=693.57, df=293, P-value=0.05421, RMSEA=0.065

شکل ۲. مدل کارکردهای مربوط به درون‌داد در حالت معناداری ضرایب

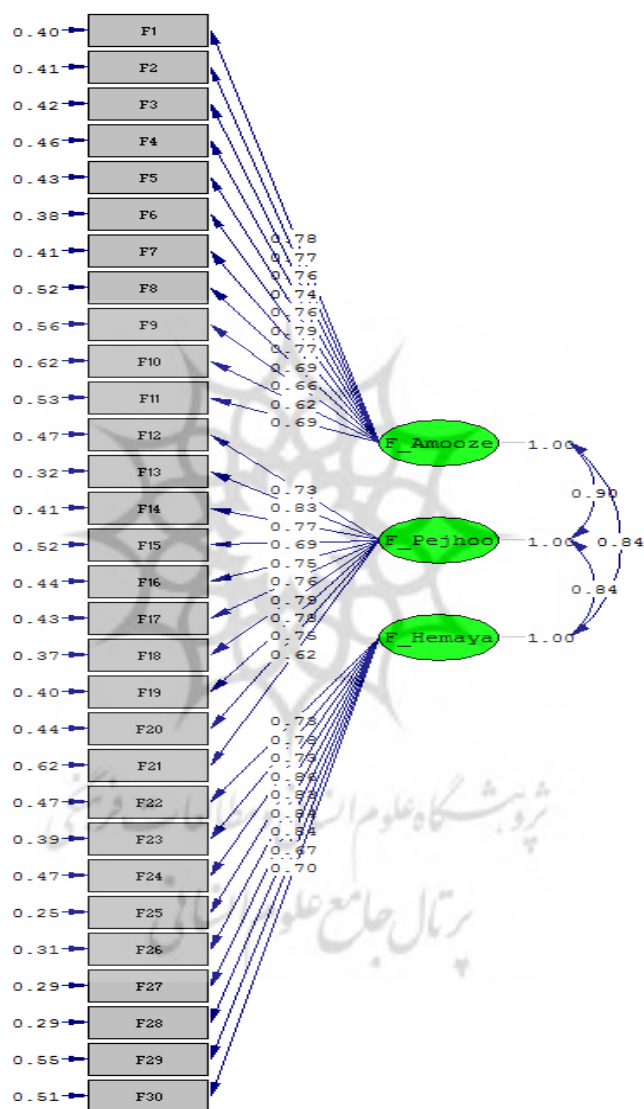
۲. کارکردهای مربوط به فرایند

کارکردهای مربوط به فرایند توسط ۳۰ گویه اندازه‌گیری شد. ابتدا، آزمون تحلیل عاملی بر روی کارکردهای مربوط به فرایند انجام شد. همه شاخص‌ها از لحاظ آماری با توجه به نتایج معنادار هستند، و بارهای عاملی آن در سطح بالایی قرار دارند. بررسی نتایج شاخص‌های برازش حاکی از برازش مناسب مدل است.

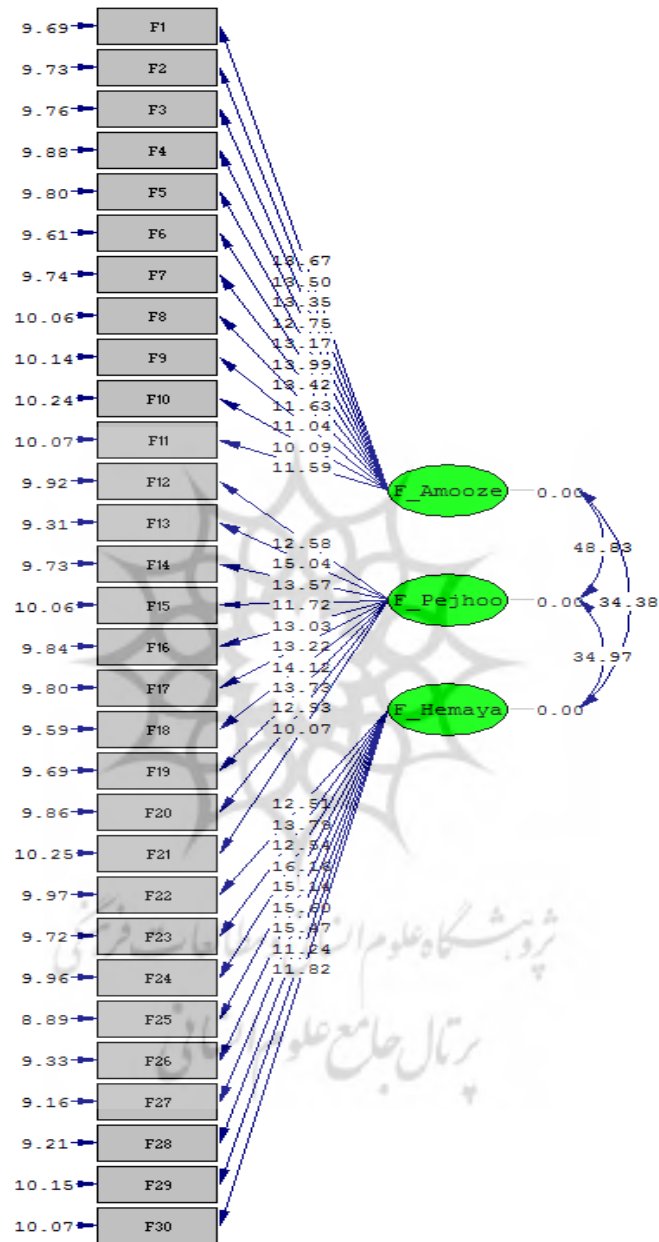
جدول ۶. گویه‌های تأیید شده کارکردهای مربوط به برون‌داد

اولویت شاخص	وضعیت گویه	مقدار تی	بارهای عاملی	برچسب گویه	گویه	اولویت	برچسب مؤلفه	مؤلفه
۵	تأیید شد.	۱۲,۹۱	۰,۷۵	B1	سؤال ۱	۲	B_Entegal	انتقال دانش
۶	تأیید شد.	۱۲,۶۸	۰,۷۴	B2	سؤال ۲			
۴	تأیید شد.	۱۳,۲۳	۰,۷۶	B3	سؤال ۳			
۳	تأیید شد.	۱۵,۰۰	۰,۸۳	B4	سؤال ۴			
۱	تأیید شد.	۱۶,۰۰	۰,۸۶	B5	سؤال ۵			
۲	تأیید شد.	۱۵,۴۲	۰,۸۴	B6	سؤال ۶			
۸	تأیید شد.	۱۳,۴۵	۰,۷۶	B7	سؤال ۷	۳	B_Jaameh	جامعه یادگیرنده
۴	تأیید شد.	۱۴,۶۴	۰,۸۱	B8	سؤال ۸			
۱	تأیید شد.	۱۵,۱۵	۰,۸۳	B9	سؤال ۹			
۵	تأیید شد.	۱۴,۰۰	۰,۷۹	B10	سؤال ۱۰			
۳	تأیید شد.	۱۴,۷۲	۰,۸۱	B11	سؤال ۱۱			
۶	تأیید شد.	۱۴,۰۰	۰,۷۹	B12	سؤال ۱۲			
۲	تأیید شد.	۱۴,۷۹	۰,۸۱	B13	سؤال ۱۳			
۹	تأیید شد.	۱۳,۴۲	۰,۷۶	B14	سؤال ۱۴			
۷	تأیید شد.	۱۳,۹۱	۰,۷۸	B15	سؤال ۱۵			
۱۱	تأیید شد.	۱۲,۱۳	۰,۷۱	B16	سؤال ۱۶			
۱۰	تأیید شد.	۱۲,۹۴	۰,۷۴	B17	سؤال ۱۷			
۷	تأیید شد.	۱۲,۵۴	۰,۷۳	B18	سؤال ۱۸	۱	B_Ertebatat	ارتباطات
۸	تأیید شد.	۱۲,۰۹	۰,۷۱	B19	سؤال ۱۹			
۶	تأیید شد.	۱۳,۸۱	۰,۷۸	B20	سؤال ۲۰			
۵	تأیید شد.	۱۴,۲۶	۰,۸۰	B21	سؤال ۲۱			
۴	تأیید شد.	۱۵,۰۴	۰,۸۳	B22	سؤال ۲۲			
۱	تأیید شد.	۱۷,۰۸	۰,۸۹	B23	سؤال ۲۳			
۳	تأیید شد.	۱۵,۴۸	۰,۸۴	B24	سؤال ۲۴			
۲	تأیید شد.	۱۵,۵۲	۰,۸۴	B25	سؤال ۲۵			

شکل زیر مربوط به مدل نهایی کارکردهای مربوط به فرایند است. مقدار کای اسکوئر بر درجه آزادی مدل حاضر ۲,۴۳ و مقدار RMSEA برابر ۰,۰۶۴ است.

شکل ۳. مدل کارکردهای مربوط به فرایند در حالت ضرایب استاندارد

شکل ۴. مدل کارکردهای مربوط به فرایند در حالت معناداری ضرایب

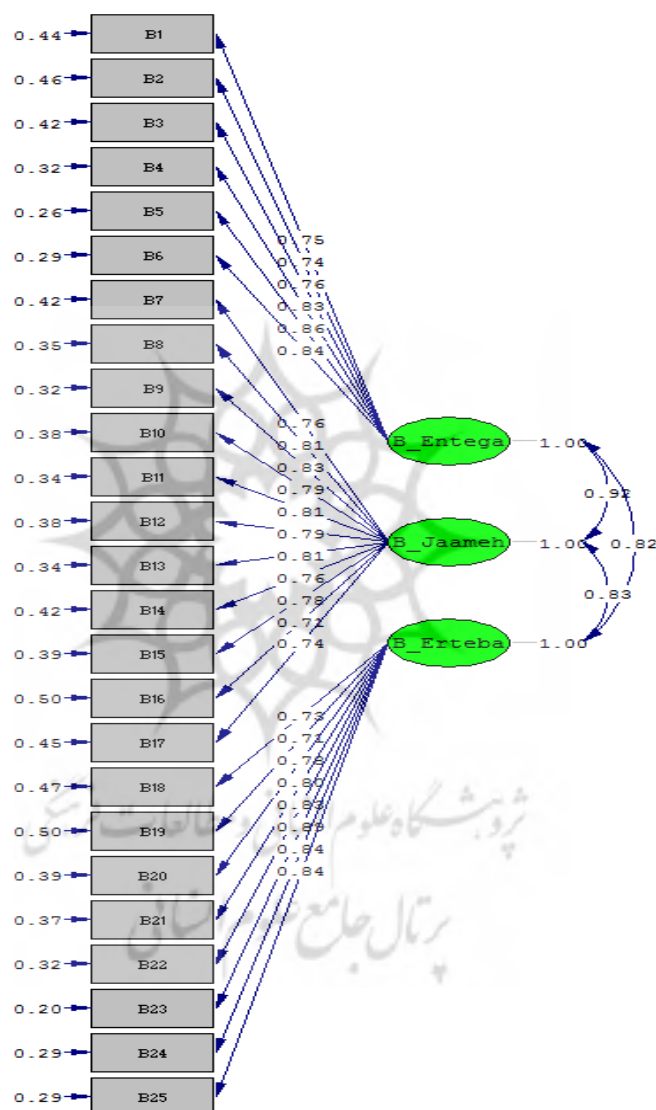
۳. کارکردهای مربوط به برون داد

کارکردهای مربوط به برون داد توسط ۲۵ گویه اندازه گیری گردید.

جدول ۷. گویه های تأیید شده کارکردهای مربوط به برون داد

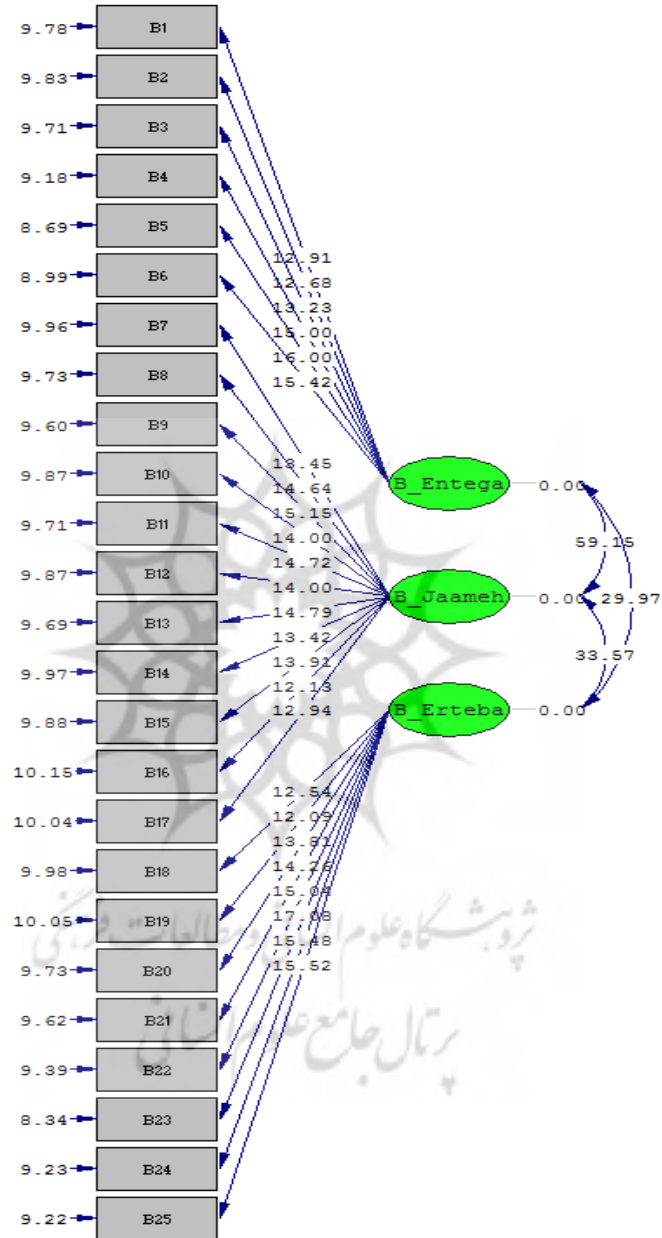
اولویت شاخص	وضعیت گویه	مقدار تی	بارهای عاملی	برچسب گویه	گویه	اولویت	برچسب مؤلفه	مؤلفه
۵	تأیید شد.	۱۲٫۹۱	۰٫۷۵	B1	سؤال ۱	۲	B_Entegal	انتقال دانش
۶	تأیید شد.	۱۲٫۶۸	۰٫۷۴	B2	سؤال ۲			
۴	تأیید شد.	۱۳٫۲۳	۰٫۷۶	B3	سؤال ۳			
۳	تأیید شد.	۱۵٫۰۰	۰٫۸۳	B4	سؤال ۴			
۱	تأیید شد.	۱۶٫۰۰	۰٫۸۶	B5	سؤال ۵			
۲	تأیید شد.	۱۵٫۴۲	۰٫۸۴	B6	سؤال ۶			
۸	تأیید شد.	۱۳٫۴۵	۰٫۷۶	B7	سؤال ۷	۳	B_Jaameh	جامعه یادگیرنده
۴	تأیید شد.	۱۴٫۶۴	۰٫۸۱	B8	سؤال ۸			
۱	تأیید شد.	۱۵٫۱۵	۰٫۸۳	B9	سؤال ۹			
۵	تأیید شد.	۱۴٫۰۰	۰٫۷۹	B10	سؤال ۱۰			
۳	تأیید شد.	۱۴٫۷۲	۰٫۸۱	B11	سؤال ۱۱			
۶	تأیید شد.	۱۴٫۰۰	۰٫۷۹	B12	سؤال ۱۲			
۲	تأیید شد.	۱۴٫۷۹	۰٫۸۱	B13	سؤال ۱۳			
۹	تأیید شد.	۱۳٫۴۲	۰٫۷۶	B14	سؤال ۱۴			
۷	تأیید شد.	۱۳٫۹۱	۰٫۷۸	B15	سؤال ۱۵			
۱۱	تأیید شد.	۱۲٫۱۳	۰٫۸۱	B16	سؤال ۱۶			
۱۰	تأیید شد.	۱۲٫۹۴	۰٫۷۴	B17	سؤال ۱۷			
۷	تأیید شد.	۱۲٫۵۴	۰٫۷۳	B18	سؤال ۱۸	۱	B_Ertebatat	ارتباطات
۸	تأیید شد.	۱۲٫۰۹	۰٫۷۱	B19	سؤال ۱۹			
۶	تأیید شد.	۱۳٫۸۱	۰٫۷۸	B20	سؤال ۲۰			
۵	تأیید شد.	۱۴٫۲۶	۰٫۸۰	B21	سؤال ۲۱			
۴	تأیید شد.	۱۵٫۰۴	۰٫۸۳	B22	سؤال ۲۲			
۱	تأیید شد.	۱۷٫۰۸	۰٫۷۹	B23	سؤال ۲۳			
۳	تأیید شد.	۱۵٫۴۸	۰٫۸۴	B24	سؤال ۲۴			
۲	تأیید شد.	۱۵٫۵۲	۰٫۸۴	B25	سؤال ۲۵			

شکل زیر مربوط به مدل نهایی کارکردهای مربوط به برون داد است. مقدار کای اسکوئر بر درجه آزادی مدل حاضر ۲/۳۵ و مقدار RMSEA برابر ۰/۰۶۶ است.

Chi-Square=640.73, df=272, P-value=0.05386, RMSEA=0.066

شکل ۵. مدل کارکردهای مربوط به برون داد در حالت ضرایب استاندارد

Chi-Square=640.73, df=272, P-value=0.05386, RMSEA=0.066

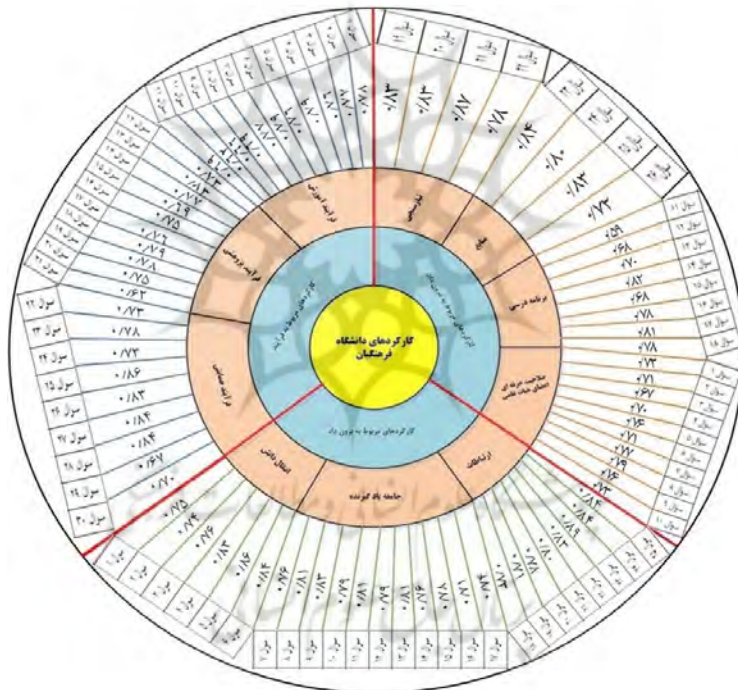
شکل ۶. مدل کارکردهای مربوط به برون داد در حالت معناداری ضرایب

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحلیل نشان داد کارکردهای مربوط به درون‌داد (صلاحیت حرفه‌ای، برنامه‌دستی، نیازسنجی، منابع)، کارکردهای مربوط به فرایند (فرایند آموزشی، فرایند پژوهشی، فرایند حمایتی)، کارکردهای مربوط به برون‌داد (انتقال دانش، جامعه‌یادگیرنده، ارتباطات) هستند. در ارتباط با این یافته پژوهش، برخی پژوهشگران به نتایجی همسو دست یافتند. از جمله غلامی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی بیان کردند دانشگاه‌های نسل سوم از لحاظ آموزشی، نیازمند ویژگی‌های مشابه و متمایزی با سایر دانشگاه‌ها همچون تأکید بر ارائه آموزش‌های کاربردی، مهارت‌محور، ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت برای صنعت، اجرای هدفمند دوره‌های کارآموزی، گسترش رویکرد کارآفرینی و تجاری‌سازی، تأکید بر نیازسنجی آموزشی از صنایع است. باقری، عباسی و خدائی (۱۳۹۷) هم در پژوهشی نشان دادند موضوعاتی مانند شرایط کاری، توان علمی استادان، سلامت سازمانی، فرهنگ سازمانی، انگیزش شغلی استادان، کیفیت دانش‌آموختگان و رضایت شغلی استادان و مدیران، عملکرد مثبت دارد. هرچند در موضوعاتی مانند جایگاه عمومی دانشگاه و سطح حقوق و دستمزد کارکنان و استادان، نامطلوب ارزیابی شده است، اما در پژوهش در وضع موجود، منابع و ارتباطات نامطلوب ارزیابی شده است. نجاری و معدنی (۱۳۹۷) هم در پژوهشی حجازی و قشقایی (۱۳۹۵) در پژوهشی نشان داد اثربخشی آموزشی و پژوهشی باعث عملکرد موفق و متوازن دانشگاه الزهرا (س) و رشد و توسعه پایدار در حوزه آموزش عالی است. ذاکری و اسدی (۱۳۹۵) هم در پژوهشی، کارکردهای آموزشی، پژوهشی و سیاست‌گذاری دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور را جزء کارکردهای دانشگاهی قرار می‌گیرد. خدیوی و الهوردی خان وزیری (۱۳۹۴) نشان دادند هفت مؤلفه تعهد حرفه‌ای، فعالیت‌های پژوهشی، توسعه حرفه‌ای، تدریس و فعالیت‌های آموزشی، مشاوره، خدمات اجرایی و علمی و فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی از کارکردهای دانشگاهی است. جوادی بورا (۱۳۹۰) هم در پژوهشی نشان داد حمایت‌های یاددهی و یادگیری دانشجویی، توسعه برنامه‌دستی، پشتیبانی از اعضای هیئت علمی از کارکردهای اصلی دانشگاه است. کوپریانوا^۱

در پژوهشی نشان دادند که اثربخشی مبتنی بر سه سطح (سیستم، بخش و نهاد) و ابعاد اثربخشی (بهره‌وری عملیاتی، کارآمدی دانشگاهی و اثربخشی از طریق حاکمیت استراتژیک) هستند. کوزنتسو^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی ضرورت تأثیر اثربخشی آموزش دانشگاه را بر اقتصاد بازار به اثبات رسانده و سیستم مؤثر آموزش دانشگاه را مبنای توسعه اقتصاد دانش در نظر گرفتند. تیوریناسابالوا^۲ (۲۰۱۰) در پژوهشی، نشان دادند چشم‌انداز دانشگاه باید بر اساس چشم‌انداز اساسی کشور و بر پایه نیاز اقتصاد باشد. در نهایت، در این پژوهش با توجه به عوامل شناسایی شده و مرور مبانی نظری، مدلی ارائه شد که به شکل خورشیدی رسم شده است. این مدل در شکل ۷ مشاهده می‌شود.

شکل ۷. مدل نهایی پژوهش

1. Kuznetsov
2. Tetřevová & Sabolova

- براساس نتایج پژوهش، پیشنهادهای زیر بیان می‌شود.
- آموزش و رشد شناختی و رفتاری اعضای هیئت علمی در دانشگاه فرهنگیان جزء اصول پایه باشد و بدین منظور آموزش‌های ضمن خدمت برای ارتقای سطح شناختی و آموزشی و رفتاری اساتید با استفاده از مدرسان مجرب ارائه شد.
  - در شروع هر ترم تحصیلی، اساتید مخاطبان یعنی دانشجویان را به‌خوبی بشناسند و بر اساس نیاز ایشان تدریس کنند. بدین منظور باید قبل از شروع ترم تحصیلی، جلسات توجیهی برگزار شود.
  - مهمترین کارکرد دانشگاه در حوزه آموزش، توجه به برنامه درسی و رویکرد آن به روش‌های تدریس است. از این رو باید استادان بر مبنای طرح درس وزارت علوم و همچنین بر اساس نیازهای دانشجویی، محتوای درسی خود را داشته باشند و به صورت اقتضایی عمل کنند.
  - برنامه درسی مورد استفاده در دانشگاه بر اساس توسعه دانش و کاربرد آن در جامعه، صنعت، تجارت و دولت باشد.
  - محتوای درسی مورد استفاده، با توجه به هدف تربیت و توسعه منابع انسانی با سرمایه انسانی جامعه بر مبنای تزکیه، علم و حکمت باشد.
  - برای اخذ دانشجو برای هر رشته‌ای، ابتدا در چند روز نیازسنجی انجام گیرد و از دانشجویان مصاحبه انجام گیرد.
  - دانشجویان بر اساس رصد و نیازسنجی آموزش عالی و متناسب با اهداف دانشگاه فرهنگیان جذب شوند.
  - انتظارات عنوان شده در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ در ارتباط با هدف‌گذاری کلان در این دانشگاه مورد توجه قرار گیرد. بدین منظور کارگروهی برای رصد نیازهای عنوان شده در این سند تشکیل شود، تا نیازهای مرتبط شناسایی و مورد استفاده قرار گیرند.
  - دانشگاه منابع مالی کافی برای آموزش و پژوهش را در اختیار بگیرد. بدین منظور علاوه بر بودجه دولتی از بخش خصوصی و صنایع استفاده شود.

- دانشگاه منابع مادی و تجهیزات فنی در اختیار قرار دهد و از افراد خبره برای آموزش فناوری‌های نوین استفاده کند.
- طراحی آموزش‌های ضمن خدمت بر اساس علایق و سلائق منابع انسانی و همچنین نیاز آینده دانشگاه انجام گیرد.
- چشم‌انداز و مأموریت آتی آموزش عالی توسط منابع انسانی دانشگاه‌ها مورد حمایت و پذیرش گسترده قرار گیرد و از اعضای دانشگاه نظرسنجی شود.
- ارتباطات اثربخش سازمانی با همکاران بر اساس تحولات فعلی انجام گیرد.
- از سبک‌های رهبری مدرن مانند سبک رهبری خدمت محور برای پوشش نیازهای آینده دانشگاه استفاده شود.
- اهداف ترسیم‌شده برای آینده دانشگاه مورد حمایت کامل مدیریت دانشگاه قرار گیرد.
- مدیریت دانشگاه، نظارت کافی بر انجام پروژه‌های آینده پژوهشی و ارائه طرح‌های نوین برای دانشگاه آینده را دارا باشند.
- در دانشگاه فرهنگیان از ابزارهای مختلفی برای آموزش با کیفیت استفاده شود و از روش‌های یادگیری ترکیبی برای ارائه دروس استفاده شود.
- در این دانشگاه از روش‌های فعال تدریس و یادگیری بهره گرفته شود و از دانشجویان برای ارائه درس بهره گرفته شود.
- در این دانشگاه، ارزشیابی آموزشی بر اساس عملکرد انجام گیرد.
- تربیت رهبران آینده جامعه و پژوهشگران جدید رشته‌های علمی از کارکردهای اصلی دانشگاه به حساب آید و اصول اخلاقی و پرورشی به صورت بزرگ در سالن‌های دانشگاهی قرار گیرند تا در نظر همگان باشند.
- پژوهش در این دانشگاه با توجه به نیاز جامعه انجام گیرد. بدین منظور نیازهای جامعه با استفاده از کارگروهی متشکل از خود دانشجویان رصد شود و نتیجه در اختیار اساتید و مدیران دانشگاهی قرار گیرد.

- رعایت اخلاق در پژوهش از اصول اولیه پژوهش در این دانشگاه باشد و میزان اخلاق‌مداری در روند پژوهش امتیاز داده شود.
- سازمان‌دهی امکانات بورسیه تحصیلی و تحقیقاتی و کمک به انتشار مقالات علمی از استراتژی‌های مهم پژوهشی دانشگاه باید باشد.
- به سیاست‌گذاری پژوهشی در خصوص جهت‌گیری مناسب در فعالیتهای واحدهای پژوهشی دانشگاه‌ها در قالب ارتباط موفق صنعت با دانشگاه، با هدف تسهیل ارتباطات و انتشار آن از طریق جریان پژوهشی در بین نهادهای مختلف تأکید شود.
- مدیران با ارتباطات گسترده با جامعه، از تولیدات دانشگاه حمایت کنند و هر ساله از تولیدات علمی دانشجویان نمایشگاهی برپا کنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- آیت‌اللهی، حبیب‌الله، پوررضائیان، مهدی، و هوشیار، مهران (۱۳۹۱). تبیین ویژگی‌های هویتی آموزش عالی هنر با تأکید بر متغیرهای فرهنگی در ایران امروز. هنرهای زیبا، هنرهای تجسمی، ۵۰، ۱۴-۵.
- باقری مجد، روح‌الله، و فلاح فرامرزی، محسن (۱۳۹۶). کارکردهای دانشگاه از نظر مقام معظم رهبری در نظام آموزش عالی ایران. راهبرد اجتماعی فرهنگی، ۶(۲۳)، ۲۹-۷.
- باقری، مسلم، عباسی، عباسف و خدائی، هانیه (۱۳۹۷). طراحی مدل سنجش اثربخشی دانشگاه‌های سازمانی دولتی (مورد مطالعه: مرکز علمی‌کاربردی کارخانه‌های مخابراتی ایران). مطالعات مدیریت دولتی ایران، ۱، ۲، ۱۱۲-۹۵.
- جوادی بورا، محمدعلی (۱۳۹۰). طراحی مدل ارزیابی اثربخشی نظام آموزش از راه دور در دانشگاه پیام نور. فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۲(۱)، ۹۸-۷۹.
- حجازی، رضوان، و قشقایی، فاطمه (۱۳۹۵). بررسی اثربخشی عملکرد دانشگاه الزهرا (س) با استفاده از تکنیک ارزیابی متوازن. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۵(۲۰)، ۷۰-۶۱.
- حسین‌زاده، فاطمه، فیروزی، حسین، و سیاه‌پشت خاچکی، علی (۱۳۹۶). حرکت به سوی نسل سوم دانشگاه‌های علوم پزشکی. مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۱۲(۴)، ۲۴۵-۲۳۹.
- خدیبوی، اسدالله، و الهوردی خان وزیری، آیدا (۱۳۹۴). طراحی و تدوین الگویی برای ارزشیابی اثربخشی و عملکرد اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان آذربایجان شرقی. مدیریت بهره‌وری، ۹(۳)، ۱۷۴-۱۶۱.
- ذاکری، محمد، و اسدی، اسماعیل (۱۳۹۵). پژوهشی را با عنوان بررسی مأموریت‌ها و کارکردهای نظام آموزش عالی در راستای اقدام و عمل اقتصاد مقاومتی بر اساس دیدگاه‌های مقام معظم رهبری. رهیافت انقلاب اسلامی، ۱۰(۳۵)، ۶۶-۴۷.
- غلامی، زهرا، نوه‌ابراهیم، عبدالرحیم، آراسته، حمیدرضا، و زین‌آبادی، حسن‌رضا (۱۳۹۷). تأملی بر کارکرد آموزشی دانشگاه‌های نسل سوم در ایران: ارائه الگوی مفهومی. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۱(۴)، ۳۸-۳۰.

غلامی، زهرا، و آراسته، حمیدرضا (۱۳۹۷). طراحی الگوی کارکرد پژوهشی دانشگاه‌ها با رویکرد صنعت‌یاری. مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۸(۲۷)، ۲۵۳-۲۳۱.

فشالنج، لیلا، و بازرگان، عباس (۱۳۹۳). چگونگی بین‌المللی‌شدن یک دانشگاه در کارکردهای آموزش، پژوهش و خدمات تخصصی: موردی از یک دانشگاه بین‌المللی. مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی، ۷(۱۳)، ۲۷-۹.

نجاری، رضا، و معدنی، جواد (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی ساختار و کارکرد دانشگاه پیام نور با پنج دانشگاه باز جهان. مدیریت سازمان‌های دولتی، ۷(۱)، ۱۱۰-۸۹.

- Arroyo Vazquez, M., Sijde, P., & Jiménez Saez, F. (2013). Alice in entrepreneurs' land: the university challenge", high technology entrepreneurship. A Festschrift for Ray Oakey, 1(4), 18-25.
- Formaa, P., & Matyjas, D. (2015). Digitalization of upbringing and education in relation to shifted socialization of polish students. Social and Behavioral Sciences, 176, 985-991.
- Kupriyanova, V. (2018). Efficiency of universities: Drivers, enablers and limitations. European Higher Education Area: The Impact of Past and Future Policies, 603-618.
- Kuznetsov, N., Usenko, L., Ivanova, O., & Kostoglodova, E. (2017). Provision of effectiveness of university education on the market economy. International Journal of Educational Management, 31(1), 30-37.
- Sullivan, W. M. (2003). The university as citizen: institutional identity and social responsibility. A special report. The civic Arts Review, 16(1), 1-14.
- Tetřevová, L., & Sabolova, V. (2010). University stakeholder management and university social responsibility. WSEAS Transact Adv Eng Educ, 7(7), 224-233.
- Tofighi J., & Nourshahi, N. (2012). Provide solutions for the development of cooperation between universities and industry in Iran. QJEE, 14(56), 75-95.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی